

פרוקול מס' 16/ב'

מיטיבה ועדת העבודה
שהתקיימה ביום ד', ב' בניסן תשי"ג - 18.3.53
(בשעה 8:30)

חברי הוועדה:

נוכחו:

- ה. ברגה - יו"ר
- ט. בז'רנו
- ק. כהנא (במקום חה"כ ב. מינץ)
- פ. קלמר
- א. שוסטק (במקום חה"כ אבניאל)
- א. חבורי
- א. סמוס

ה. גלילי { נציגי משרד הבטחון.
סגן אלוף רוזן

חז' זמנים:

מר בר-ניב {
מר גלאס } יועצים משפטיים.

- מר גרינברג - ב"כ ההסתדרות
- ד"ר לוינטל - " "
- מר שיממן - " הנוער העובד
- מ. קוליב - " הנוער העובד הדתי
- מ. וולברטמיין - " " "

סדר-היום:

- (א) החלטה בדבר הצעות משרד הבטחון לשינוי חוקת התשלומים למספחות החיילים בשירות חובה.
- (ב) המשך הדיון בחוק החניכות - קבלת מסלחות מטעם האיחודיות הנוער לחרות דעה בהצעת החוק.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ה. ברגה:

ראשית, רצוני להודיע לחברי הוועדה על חילומי גברא בוועדת העבודה; במקום חה"כ אבניאל יבוא חה"כ שוסטק; במקום חה"כ ב. מינץ - יבוא חה"כ ק. כהנא; במקום חה"כ רוטום בסמוני יבוא חבר-הכנסת ריפתין.

עלינו להתחיל בענין חוקת התשלומים למספחות חיילים. בהתאם לבקשת חבר-הכנסת שוסטק על כבנו את ההחלטה בענין זה לטובע. אני מניח שהוועדה לא תחדל את הדיון בענין זה אולם ברצוני לטאול את באי-כח משרד הבטחון: האם לפיד עתכם ישנה אפשרות להכניס, בכל זאת, שינוי אחד בהצעות אשר משרד הבטחון מציע והוא, כל לגבי חייל בעל מספחה חיתן אפשרות של תמיכה לאחד - מלבד אשה וילדים. בהתאם להצעה המוצעת - ראש מספחה לא יקבל ברוב המקרים אפשרות תמיכה אם ילדו אשה וילד אחד.

ועל העבודה,
18.3.53

מר גלילי:

למעשה תוספת זו אינה מוחימה ואינה גורעת בהרבה בעל משמחה עם ילדיה, אם יקבל תמיכה נוספת - יקבלנה בסכום המתאים לתמיכה בילד. אנו יוצאים מתוך הנחה שאם יש לתומך הורים, הרי הם גרים עמו. מירוש הדבר, שאם יוחלט על כך שגם בעל משמחה עם ילדיה יקבל מכסימום לנתמך אחד - הרי כאילו יקבל תמיכה לילד נוסף והדבר מתבטא בעוד 11 לירות לחודש.

על-כן אינני חושב, כי חיה לנו התנגדות לדבר מאחר שהסכום אינו גדול. אני רק אומר לעצם העניין, כי לבעלי משמחה עם ילדיה סכום זה הוא קטן מאד.

א. ש. סמס:

סיעתי החליטה להתנגד לכל קיצוצים בתמיכה ומביע את דעתה כי לא עתה הזמן המתאים לעשות זאת. אנו חושבים, על-אף הנוהג בארצות אחרות רבות - שם תיקנו תקנות מיוחדות ואינם מגייסים את האנשים אשר צריכים למרנח, וכן שיחררו אנשים מאבא הקבע על-יחוד עובדה זו שהצבא אינו יכול להתזיק את משמחה החייל - שמדינתנו במצבה הבמחונני הנוכחי אינה יכולה ללכת כיום בקו זה של שחרור אנשים בעלי משמחות, ומשום-כך היא חייבת לשאת בעול של עוד חצי מיליון ל"י לשנה. אנו חבורים שאין לנגוע בנקודה רגישה זו, כי הדבר יטבור את מוראל החייל ואף לגבי הצד התקציבי - התקציב את הקיצוץ הזה אינם ח' אה.

סיעתי מייצעת למשרד הבמחונן לשקול טוב את הדבר, בשעה שהמדובר הוא בחצי מיליון ל"י, אולי כדאי לוותר ולא לנגוע בנקודה כל-כך רגישה, כי למעשה התמיכה עצמה היא תמיכה קטנה - ואני יודע כי המדינה אינה יכולה לתמוך ביותר, ועלינו לציין שלגבי מדינות אחרות תמיכה זו היא אף תמיכה יפה. אני מתאר לעצמי שהצבא בודק יפה מי ומי זקוק לתמיכה זו - אולם להתקיים בימים אלה, עם שני הורים, בתמיכה של 80 ל"י לחודש זה בלתי-אפשרי.

אנו מציעים לכן למשרד הבמחונן - לאתר שיקוליה של מחר שעות בפיעה - לא לנגוע בנקודה רגישה זו.

מר גלילי:

אני מבין שחבר-הכנסת שוסטק הביע את דעת הפיעה, אולם לטעם בהירות רצוני להאיר נימה אחת אשר נשמעה בדבריו ביחס לתמיכה שהיא קטנה. אני אינני חושב כי אמטר לדבר על כך שהתמיכה היא קטנה. אי-אמטר לומר זאת בשעה שאם עם ילד המקבלת 75 ל"י שהן משוחררות מכל מס, ונוסף לזה ישנה אפשרות של שק"ם וכו'. מצבה של אשה זו טוב יותר ממצב שכבה ניכרת של מועלים בלשונם. על-כן אני חושב שחבר-הכנסת שוסטק לא צריך היה לדבר על כך בשעה שהדבר אינו מתאים למציאות.

עלי להגיד לחבר-הכנסת שוסטק, כי משרד הבמחונן עשה את הצעדיה הדרסטיים ביותר ועוד לא הגיע למצב זה שיוכל להיכנס לאותה מסגרת של תקציב הבמחונן, כפי שנקבעה. לא היה לנו ברירה אלא לנגוע בסעיף זה. אף כאן ההשפעה הממשית אינה כל-כך גדולה, אלא ההשפעה הפסיכולוגית. נראה לנו כי הקיצוץ אשר אנו מציעים היום ימנע את התשלומים שהם בלתי מוצדקים והאפקט של הדבר יהיה גדול יותר מאשר ההשפעה הממשית על הקיצוץ הממלתי. אנו בכל-זאת חושבים כי יש ממש בהצעתנו ואנו מבקשים את אישור ההצעה.

היו"ר ה. ברנר:

מה אחת אומר לגבי הצעתי הקודמת?

מר גלילי:

אין אנו מתנגדים לכך. המצב כיום הוא זה שהתמיכה בהורים ובאחיה מגיעה

במך-הכל ל-20,000 ל"י לשנה.

אנו לא נתנגד אם תתקבל מה החלטה על כך.

א. תבורי:

האם ישנה אפשרות להגדיל את הסכום של 50 אלף ל"י שהזכרתם בישיבה הקודמת?

ועוד העבודה,
18.3.53

מר ר' זיו:
הצעחנו לא חהיה הגבלת הסכום, אלא
בהוראות סעולה. כלומר, אנו נציע
סכום מסויים לשנה זו, נבחן אותו בהתאם למציאות והנסיון יראה
לנו את הסכום הדרוש לכך, אם יותר או פחות. הוועדה תקבל הנחיות
לאשר תשלומים גבוהים יותר רק במקרים חמורים ובענין זה חהיינה
שתי אלטרנטיבות: האחת לחת את התשלומים והשניה לשתרר את האנשים
מן הצבא, בהתאם לסלקציה שדיבר עליה חבר-הכנסת שוסטק.

הי"ר ה. ברגר: אני חושב כי נוכל לחכם בנקודה זו.

אני מעמיד להצבעה את אישור ההצעה, כולל
השינוי אשר דובר עליו, כי נשי חיילים אמהות לילדים וכן נשי חיילים
שאינן אמהות לילדים, אך זכאיות לתשלום, תוכלנה לקבל תשלום נוסף
עבור נתמך אחד בלבד.

ההצעה - ארטה.

ועדת העבודה אישרה את המלצות משרד הבטחון בדבר חוקת התשלומים
למטפחות חיילים בשרות חובה, והשינויים הם כדלקמן:

(א) נשי חיילים שאינן אמהות לילדים תקבלנה תשלום בשעור הקיים
רק באם אין הן מסוגלות לעבודה מטעמי בריאות או שאינן בידן
למצוא עבודה.

(ב) התשלום להורי חיילים רווקים יטאר בשעורו שקודם וצמוד גם
להבא למדד יוקר המחיה, אולם הוא יוגבל לשני נתמכים בלבד.

(ג) התשלום לנשי חיילים אמהות לילדים יטאר בשעורו הקודם ללא
הגבלת מספר הילדים.

(ד) נשי חיילים אמהות לילדים וכן נשי חיילים שאינן אמהות לילדים
אך זכאיות לתשלום (בהתאם לסעיף א' דלעיל) תוכלנה לקבל תשלום
נוסף עבור נתמך אחד בלבד.

(ה) עם הנהגת שינויים אלה תמסרנה סמכויות לוועדה מיוחדת במסגרת
משרד הבטחון והצבא, לאשר תשלומים מיוחדים למטפחות חיילים
במקרים חמורים.

כל יתר עקרונות תשלום המטפחה, בחינת הזכות ושיטת התשלום שנקבעו
בחוקה יטארו בתקפם גם להבא.

ג. המשך הדיון בחוק החניכות - קבלת משלחות מטעם הסתדרויות הנוער

הי"ר ה. ברגר:
הימנו לישיבה זו את באי-כח הסתדרויות
הנוער לחוות דעתם בקשר לחוק החניכות.
הסתדרות העובדים הלאומית הודיעה, כי לא תופיע בפני הוועדה, אולם
תשלח את הערותיה - אם יהיו - בכתב.

בישיבה הקודמת עברנו על הסעיף הראשון
של החוק. בינתיים נתקבל מכתב מטעם התאחדות בעלי התעשייה ובו הערותיהם
לסעיפי החוק. אני מציע, כי בעת הדיון על כל סעיף וסעיף נשים לבנו
גם להערותיהם. התאחדות בעלי התעשייה מציעה לסעיף 1, כי ההגדרה
לגבי "נער" חהיה: "נער או נערה שעדיין לא הגיעו לגיל 18". התיקון
הוא חיקון סגנוני בלבד; אני חושב שאם נכתב "מי" פירוש הדבר שהכוונה
היא לנער וגם לנערה.

מר בר-ניב:
יש בידי דו"ח של הוועדה המייעצת להכנת
חוק החניכות, אשר נשלח אל שרת העבודה,
מטעם התאחדות בעלי התעשייה וההסתדרות. ותכנו כדלקמן:

"הריני מגיש בזה את הדין וחשבון השלישי של הוועדה הדין בהצעת "חוק החניכות" אשר -

- (א) ינהיג שיחה של רכישת מקצוע על-ידי נער בדרך חניכות, במקצועות שהשר יכריז עליהם באו במקצועות חניכות.
- (ב) יאסור העבדת נער במקצוע חניכות שלא כחניך.
- (ג) יחייב את השר לקבוע תקנות חניכות ותכניתה.
- (ד) יקבע הוראות בדבר שכר מינימום לחניכים ובדבר יישוב חכמוכים בין חניכים ומעבידיהם.
- (ה) יקים מועצה לחניכות וועדות מליעצות בעניינים הנוגעים לביצוע החוק.

2 בדיוניה בהצעת החוק השתתפו, נוסף לחבריה הקבועים של הוועדה, גם באי-כח משרד המסחר והתעשייה ומשרד החינוך וכן באי-כח ההסתדרות והנוער העובד.

3 ואלה השאלות העיקריות בהן היו חילוקי דעות בין חברי הוועדה -

- (א) הקשר בין חניכות ובין שעורי מקצוע.
- (ב) האיסור להעביד נער במקצוע חניכות שלא כחניך.
- (ג) שכר מינימום לחניכים.
- (ד) חובות החניך כלפי מעבידו.
- (ה) השר שיאשר בתי-ספר מקצועיים המורלים מחניכות.
- (ו) השר הממונה על שעורי מקצוע לחניכים.

4. הקשר בין חניכות ובין שעורי מקצוע

לפי החוק המוצע, יסוד החניכות הוא בעבודה מעשית מודרכת ובלימוד בשעורי מקצוע. אחד מחברי הוועדה התנגד לחובת לימוד בשעורי מקצוע כחנאי לחניכות ונימוקו: המסתור בשעורי מקצוע, לעומת זאת מענו כל יתר חברי הוועדה, כי לפי תהליכי הלימוד של ימינו אין לרכוש באופן יסודי מקצוע אלא את רכש הנער לעצמו גם ידיעות שיוניות במקצוע. אשר למסתור בשעורי מקצוע - קובע סעיף 16(ג) כי הממונה על החניכות רשאי לשחרר חניך מתובת הביקור בשעורי מקצוע. לאור השיקולים הנ"ל קיבלה הוועדה את הנוסח בהצעה.

5. האימורלהטביד נער במקצוע חניכות שלא כחניך.

הנוסח שהוצא בפני הוועדה קבע, כי "לא יעבוד נער במקצוע חניכות אלא כחניך"; אך אי-אשר לממונה על החניכות להתיר העבדתו של נער שלא כחניך אה... "לדעתו, בהתחשב בהסתחותו הרוחנית של הנער וברמת השכלתו, יהיה זה לטובת הנער".

נציגי ההסתדרות העובדית ונציגי הנוער העובד קיבלו את העקרון שבהצעה, אך יחד עה זאת דרשו כי תנתן הסמכות להתיר העבדת נער שלא כחניך את הנער הגיע לגיל 17 והוא עולה חדש המועבד במקצוע שתקומה החניכות בו עולה על שנתיים.

על-מנת לספק במידת מה את דרישת באי-כח העובדים נתקבל בוועדה נוסח המאפשר להחליט העבדת נער שלא כחניך, אם לדעת הממונה על החניכות ובשיח-לב לסגולות הנער, יהיה זה לטובתו.

רוב חברי הוועדה היו בדעה, כי נוסח זה יאפשר לפתור בעיות מיוחדות ויחד עה זאת יסמור על העקרון כי נערים לועבדו במקצוע חניכות רק בחניכים, אלא אם תנאיה מיוחדים יצדיקו זאת.

6. שכר מינימום לחניכים

החוק המוצע ממיל על מעבידיה חובה להעביד חניכים, חובה זאת תהיה פלסטר אם לא תהיה בחוק הוראה המאפשרת קביעת "רר מינימום לחניכים".

ז"ל.

נציגי העובדים קבלו את ההנחה שיש לקבוע בחוק סגנון לקביעת שכר מינימום, אך יחד עם זאת צמדן על כך, כי בחוק החוק יקבע רק שכר המינימום בסלבים הסדורים של החניכות.

רוב חברי הוועדה היו בדעה שהנימוקים המצדיקים קביעת שכר מינימום לחניך מתחיל, כוחם יפה גם לקביעת שכר מינימום בסלבים הסדורים של החניכות. לעומת זאת ראו נציגי העובדים בהוראה המוצעת התערבות יתר בעניני שכר, אם כי הוסבר שהמדובר הוא רק בשכר מינימום.

7. חובות החניך כלפי מעבידו

בנוסחההנבא בפני הוועדה נאמר, כי החניך חייב להשמע להוראות מעבידו והאדם שבפיקוחו ותחת הוראתו הוא עובד, בכל הנוגע לעבודה.

נציג התאחדות בעלי התעסיה תבע כי החוק יפרט את כל החובות, כגון: שמירת סודות המפעל, שמעט וכו'.

רוב חברי הוועדה היו בדעה שבחוק יש לפרט רק את המיוחד לחניך ואין לפרט חובות החלות על כל העובדים, בין שהם חניכים ובין שאינם חניכים.

על-מנת לספק באופן חלקי את דרישת נציג התאחדות בעלי התעסיה החליטה הוועדה להוסיף בסופו של סעיף 16(ד) את המלה "ולטדריה".

אלה הן הבעיות אשר התעוררו בוועדה המייעצת, הבאתי אותן לפניכם על-מנת שתקבלו תמונה מסויימת על הפרובלימות שעמדו עליהן. הוועדה דנה גם בסמכויות שר החנוך והתרבות וסמכויות שר העבודה, אולם הדברים אינם אקטואליים כבר כיום, מאחר שהתקבלה החלטת לבון שכל בתי-הספר המקצועיים עוברים למשרד העבודה.

היו"ר ה. ברגר:
להתאחדות בעלי התעסיה הערה לגבי סעיף 1(ב) בפרק הראשון - למחוק את הפיסקה המטילה את החוק הזה על נער העובד אצל הוריו. שינוי דומה הם מציעים לסעיף 11. זכורני ששאלה זו התעוררה אף ביחס לחוק עבודת הנוער.

מר בר-ניב:
השאלה התעוררה בעקיפין אף בחוק בודת הנוער, אולם חומרתה הרבה יותר גדולה בחוק החניכות. מה פירוש הצעתם של התאחדות בעלי התעסיה, למחוק פסקה זו? טירוסה טענה לא יוכל לעבוד את תקופת חניכותו אצל הוריו ויאלץ לעבוד במקום אחר. אנו לעומת זאת גורסים, שנער יוכל לעבוד את תקופת החניכות אצל הוריו, בהם הם בעלי מקצוע, וולם אנו מתנים זאת בכך שהוא יקבל את התכנית כולה על-מנת שבחטבון סופי יקבל את אותן הידיעות, ואת אותה התעודה אשר מקבל חניך אחר.

החברים:
הדגש הוא ביחס התאחדות בעלי התעסיה טוענת שהחוק אינו צריך להתערב בשאלה איך ילמד אב את בנו מקצוע. אנו לעומת זאת רוצים להבטיח בחוק החניכות שנער העובד אצל הוריו יקבל אף הוא תעודת מקצוע. - באם החוק לא יחול עליו הוא לא יקבל תעודה ויאלץ לעבוד במקום עבודה אחר; כן יש להבטיח אותו נער יהיה מצוייד בכל אותן הידיעות אטו מצוייד בהן חניך אחר.

לא
אגב, הצוני להעיר כי שאלה זו/התעוררה

בדיוני הוועדה המייעצת הנ"ל.

ט. בזרנו:
נראה לי, כי הרצון לחייב בנקודה זו אינו במקומו. ברור שיש לתת את האפשרות ואת ההקלות שאב יוכל לסלוח את בנו לשעורי ערב מקצועיים, אולם אינני חושב כי החוק יסדיר זאת, ועל-כן אני רואה בדבר מלאכותיות מסויימת.

ועדת העבודה
18.3.53

ז"ו.

מר בר-ניב:

חוק החניכות בא להסיל חובה בהתאם לתכנית מסויימת. נגד, למשל, אינו יכול לעבוד כנגד אם אינו לומד תחילה את העץ וכו', על-כן בא החוק להסיל חובה בהתאם לתכנית מסויימת, החוק בא להסיל חובה בחינות, הוא אוסר חניכות אצל אב אשר הוא עצמו אינו בעל מקצוע מתאים, והוא מאפשר את הזכות - בהתאם לכך - לקבל תעודת חניכות.

ט. בז'רנו:

מי קובע שהאב אינו בעל מקצוע מתאים?

מר בר-ניב:

הטמונה על החניכות.

ט. בז'רנו:

אני חוזר ואומר, כי נראה לי הדבר למלאכותי מאד; לא יפרדו אב ובן רק מפני שמפקח מטעם משרד העבודה יקבע שהאב אינו בעל מקצוע טוב, או שלא עבר בחינות וכו'.

יש לדעת לאפשר לנער העובד אצל הוריו את זכות הבחינות, את הזכות לקבל תעודה, אולם אין לחייבו בכל הדברים האחרים.

מר בר-ניב:

מה שפתוח לפני חברי הוועדה, אם היא רוצה לקבל את השיקולים של חבר-הכנסת בז'רנו, הוא הסעיף 2 "לא יועבר נער במקצוע אלא כחניך" - כאן יש מקום לכלול שאיסור זה אינו חל לגבי נער והוריו, ואין להגיד זאת לגבי התחולה הכללית של החוק.

ההצעה התקבלה

היו"ר ה. ברגר:

אני מברך את נציגי ההסתדרות, את נציגי הנוער העובד אשר נענו להזמנתנו והופיעו לישיבה זו. הוועדה מוכנה לשמוע את הערותיכם לחוק זה.

מר גרינברג:

אנו מציעים את התיקונים הבאים לחוק החניכות:

לסעיף 11(ג) - להוסיף את המלים "והעתק אחד יישלח להסתדרות המקצועית לנערים עובדים שאליה מסתייך הנער העובד".

היו"ר ה. ברגר:

שאלה זו עמדה גם בשעת הדיון בחוק עבודת הנוער והוועדה לא קיבלה זאת מתוך הנימוק שלא רצוי כלל שנותן העבודה ידע אם טייך הנער לאיזה הסתדרות נוער עובד ולאיזה הסתדרות הוא טייך. על-כן לא נקבע הדבר בחוק.

מר בר-ניב:

אולי יש לבאיל כח ההסתדרות והנוער העובד נימוקים חדשים לגבי חוק החניכות.

מר גרינברג:

לגבי חוק החניכות אנו רואים נימוקים חדשים, בה בטעה שלגבי חוק עבודת הנוער אנו מוכנים לקבל את הנימוקים שנאמרו. אנו רואים כתפקידה של ההסתדרות והנוער העובד לא רק בארגון מקצועי גרידא, אנו רואים מתפקידנו להיות מעורים בתוך העניינים, לתנך את הנוער לעבודה ולמעשים טובים ועל-כן הצענו את ההצעה האמורה.

מר טשמן:

תרשו לי להוסיף נימוק נוסף בשאלה זו, אם כי ידוע לי שהדבר לא התקבל בחוק עבודת הנוער. יודע היועץ המשפטי של משרד העבודה, כי חוק החניכות מחייב אף התלמות מקצועית בערב והגוף היחיד כיום המחייב טעור-ערב

ז"י.

מקצועיים לנערים עובדים - וזאת בתמיכת מטרד העבודה - הוא הסתדרות הנוער העובד. הסתדרותנו מכתתת רגליה ממקום עבודה אחד למיטתהו על-מנת לעודד את למוד המקצוע ואנו חושבים כי לעזר רב יהיה לנו בארגון כל הנערים העובדים ללמוד מקצועי באם יכלל דבר זה בחוק.

מר בר-ניב:
אינני חושב שמיטתהו יפרע לכם בעבודתכם החטובה בטוח זה ואתם תוכלו לקבל את מבוקשכם בדרך של עיון בספר החניכות, אשר ינוהל על-ידי המטונה על החניכות.

מר גרינברג:
אני חושב שאם יובטח הדבר בחוק נוכל להסתפק בכך.

מר בר-ניב:
בנוסחאות הקודמות, בטעה טרובר על ספר החניכות, כתבנו - לאור הפטרה אז - מספר החניכות יהיה פתוח לעיון לכל אחד. אולם, בנוסח הסופי של החוק נפלו מלים אלו מתוך סיבות טכניות: אמרו, שתוספת זו מיותרת ומאחר שאין איסור להראות אין צורך לכתוב שהספר פתוח לכל אחד.

א. תבורי:
למי יהיה פתוח ספר החניכות?

מר בר-ניב:
ישנה אפשרות להגביל זאת לארגונים מסויימים, וישנה אפשרות לפתוח את הספר לכל אזרח, כך שיוכל כל מעביד, למשל, לעיין בספר זה בטעה שהוא מקבל נער לעבודה, וללמוד מתוכו על עברו.

יתכן שלא תהיה כל מניעה למלא את בקשת ההסתדרות והנוער העובד בדרך זו, כך שבסעיף 13 נחזיר את הפורמולה הקודמת "ויהיה פתוח לכל אזרח".

ההצעה התקבלה.

מר גרינברג:
לסעיף 15, פסקה (ג)(1):
אנו מציעים, כי ועדת הסכר תקבע רק את המינימום בטעת כניסת החניך לעבודה. אנו מתנגדים לכך שוועדת הסכר תקבע את "שיטת הסכר... את שיעורו המינימלי ואת אופן תשלומו". אנו חושבים, כי לגבי הסלבים הטונים של החניכות צריך הסכר להקבע בדרך חופשית, בסו"מ בין הצדדים, ואנו רואים בקביעת הסכר המינימלי לכל תקופת החניכות כדבר מיותר וכוזב. יש בזה מטום כבילת החופט בסו"מ טבא בסלבים המאוחזרים.

מר גלאס:
אני מבין שמה שיקבע בחוק זה הוא הסכר המינימלי, אם נניח טרבר זה יבוטל לגבי הסכר שיקבע, למשל, אחרי חצי שנה - תהיה התוצאה היחידה לגבי הנוסח הטוע, שבסו"מ חופטי אפשר יהיה להגיע לקביעת סכר שהוא למטה מסכר המינימום שנקבע עם כניסת החניך לעבודתו. זוהי התוצאה היחידה מטום שאין כל מניעה אחרת בחוק זה לכך, שהסכר בסלבים הבאים יהיה יותר גבוה מן המינימום שנקבע לכתחילה.

א. שוסטק:
נאמר בחוק: "תקבע... את שיטת הסכר".

מר בר-ניב:
יש אפשרות להבטיח זאת על-ידי-כך שנוסיף את המלה "המקדם".

היו"ר ה. ברגר:
רצוני לשאול שתי שאלות:
(א) מה פירוש המלים "שיטת הסכר"? האם הכוונה היא לקביעת דרך הסכר אם בקבלנות או יומית וכדומה?
(ב) אינני יודע מהו ההבדל ומהו הטינוי לגבי חוק זה מיתר המקרים, שבהם תובע האגוד המקצועי בדרך כלל קביעת סכר מינימום, ובמה קביעת סכר המינימום כובלת? לדעתי, זה רק מגן.

ועדת העבודה
18.3.53

זי.

א. טרופ:

מויט חפסי לא יהיה לדעתי לתועלת הטוסד
סטמו חניכות. מדוע לא נלך בדרך של
חלוקת תקופת החניכות לזמנים קבועים ונקבע שטר מראש בהתאם לחלוקת הזמן?

היו"ר ה. ברגר:

למעשה המצב הוא כזה שאין קובעים - ברוב
המכריע של המקרים - את הסכר לראובן
ולסטמון בצורה טובה, אלא נקבע הסכר לגבי שנה מסויימת ובהתאם לבחינות
טעבר החניך. זוהי בדרך כלל המציאות ברוב המקרים.

מר טיפמן:

בשנים האחרונות הגענו לכך שהסכר
בחניכות נקבע בדרך כלל מתוך מויט
קולקטיבי עם הגופים העקריים של המעבידים, התנהל מויט חופסי ש תחיל
בוויכוח ו ביא להיטגים מסויימים. הסכר נקבע בהתאם לבחינות שנתיות;
יתר הפרטים הנוגעים לעניני סכר הכלולים בחוק החניכות היו מבוזעים
בדרך של מויט חופסי ובהסכם קולקטיבי.

עכשיו, בא חוק החניכות לקבוע סכר
מינימום. נכון, סכר מינימום אין פירושו שאסור לעבור עליו אולם
מותר שהחוק אינו מדגיש כל-כך את קביעת הסכר בתור מינימום הרי עלול
הדבר לכבול כל אפשרות של מעבר מעל לחוק ולזאת אנו כאגוד מקצועי של
נערים עוברים, כהסתדרות, איננו יכולים להסכים. על-כן אנו מציעים את
כל הנאטר בחוק זה אך ורק לגבי השלב הראשון של כניסת החניך.

מר בר-ניב:

מה יהיה הדין לגבי חניך הנכנס לשלב שני
של חניכות?

מר טיפמן:

הצעתנו היא לקביעת מינימום הסכר רק
לראשית החניכות.

היו"ר ה. ברגר:

הוועדה עוד תחזור לדון בסאלה זו.
אולם רצוני להעיר עוד הערה לדברי מר
טיפמן, אתם בהתאם להצעתכם תקנתם את המצב לגבי המאורגנים והארגונים,
לעומת זאת לגבי הבלתי-מאורגנים אינכם מתקנים דבר. אתם אומרים כי יהיו
נותני עבודה אשר יאמרו כי החוק קבע סכר - לא יטימו לבם שהמדובר הוא
בסכר מינימום, כאן יוצנו המאורגנים באמצעות ארגונים ואילו לגבי הבלתי-
מאורגן לא תהיה כל הגנה - הן מצד הארגון והן מצד החוק.
לכן, קביעת סכר מינימלי מהווה הגנה אלטרנטיבית ברוב המקרים.

מר גרינברג:

אני מבין, כי ישנם חילוקי דעות ביחס
לקביעת הסכר. חבר-הכנסת טרופ הציע
הצעה לקבוע לא רק את סכר המינימום לכניסה, אלא שכל עניני הסכר של
החניכים יקבעו על-ידי ועדת הסכר. זוהי עמדה אחת. הצעה שניה, המונחת
על השלחן, היא שנקבע סכר מינימום לכל תקופת החניכות בהתאם לכל
תקופה ותקופה. ההצעה השלישית - והיא הצעתנו - להגביל את קביעת הסכר
רק בשעת כניסת הנער לעבודה.

אשר לשאלתו של מר גלאס, לאור החשש כי
בטלבים הבאים של החניכות ייקבע סכר פחות מן הסכר המינימלי, הרי אם
תתקבל הצעתנו אין כל חשש לכך ואפשר להבטיח זאת בחוק - שכל סכר בטלבים
הבאים של החניכות לא יהיה נמוך מן הסכר אשר נקבע לראשונה על-ידי
ועדת הסכר.

היו"ר ה. ברגר:

הוועדה שמעה את העמדות השונות ביחס
לשאלה זו ותדון על כך.

מר גרינברג:

לסעיף 17(ב)(3), אנו מציעים להוסיף
כאחד הסיבות של התרת הקטר של החניכות
על-ידי החניך את הצטרפותו להכשרה מקצועית בחקלאות. על-מנת לעודד את
ההכשרה החקלאית של הנוער יש לתת ביטוי ממשי בחוק לסיבה זו.

זי.

מר בר-ניב:

תשובתי להצעת מר גרינברג היא שלילית.
אשר לדוגמא שהביא - הרי לומר זאת
במפורט בחוק אל נמהר. כי אם נער עובד כותניך במסך שלוש שנים, והוטקעו
בו מאמצים רבים וכו' בא ואומר פתאום: "אני הולך לי קצת להכסרה" -
כל זה כשלעצמו אינו אומר לי שאותו נער יהיה חקלאי, אלא אני שם לריק
על-ידי התרת הקטר בדרך זו את כל המאמצים שהשקעתי בתקופת חניכות זו.
אינני פוסל כלל וכלל התרת הקטר במקרים כאלה אולם לומר זאת במפורט
בחוק זה אינו בריא גם מבחינת הנוער העובד ועלול לגמט תירוץ מתוך
קלות דעת.

אגב, בסעיף 17(ב)(1)(3) יש מקום למקרים
מסוג זה וישנה אפשרות להתיר את הקטר בטעה טנער טייך לגרעין התייטבותי.
כמו-כן ישנה אפשרות להתרת הקטר בהתאם לסעיף 17(3)(2).

מר סיפמן:

ידוע בודאי לתברי הוועדה, כי תנועות
הנוער בארץ עוסקות אף בהכנת גרעינים
להתייטבות, ועטרות יטובים חקלאיים בארץ קמו מגרעיני התייטבות של
הנוער. רוב הנוער בא להכסרה חקלאית זו בגיל 17, 16 - הוא אינו מחליט
על כך בגיל 14 - זה פרי חינוך, הווי וכו'. אי-האפשרות להתיר את
הקטר במקרים כאלה והתובה לסיים את תקופת ההתלמות עד גיל 18 לפעמים,
פירוטו טעטרות ואולי גם מאות נערים החברים בתנועות נוער ובגרעינים
הצריכים ללכת לתייטבות חקלאית לא יוכלו לעשות זאת. יש לראות בעיה
זו כרצינית ועל הוועדה להקדיש לה תשומת-לב.

אני מוכן להסכים לדעת מר בר-ניב, שאין
להתיר את הקטר לכל נער הבא ומכריז "מחר אני חולך למסק", מבלי להיכנס
לפרטים, אולם הכרחי הדבר שתמצא הדרך להתרת הקטר לאותם הנערים המאורגנים
בתנועות נוער, בגרעיני התייטבות חקלאית.

מר בר-ניב:

היו"ר ה. ברגר:
בסעיף 17(ב)(2) נאמר: "אם הממונה על
החניכות אישר את התרת הקטר" נשאלת
איפוא הטאלה איך אפשר להבטיח שהממונה על החניכות יראה את ההליכה
להכסרה חקלאית (הליכה רצינית, בתור גרעין) כסיבה מספקת.

מר בר-ניב:
הדבר ייעשה בתנאי שמועצת החניכות
תאשר את ההצטרפות לגרעין התייטבותי
כדבר סקול.

מר סיפמן:
אני נכון לקבל את הדבר בדרך זו, שאם
תהיה פניה, מצד הסתדרות הנוער וכל גוף
אחר בארץ העוסק בכך, לתייר את הקטר של החניכים בתוך תקופת חניכותם
משום שהם סייכים לגרעין התייטבותי היוצא בעוד 5 חודשים, למשל, - יותר
הקטר.

מר בר-ניב:
אני מסתפק במה שנאמר בהצעת החוק;
החוק הוא כללי מאד כי אין אפשרות לעריכת
המבחן אשר דיבר עליו מר סיפמן. אני חוזר ואומר כי ישנן שתי דרכים
לפתרון טאלה זו. הדרך האחת באמצעות תקנות שתקבענה בהתייעצות עם המועצה,
שאי ישנה אפשרות לסייג למקרים בונה פידה. הדרך השניה - אם הממונה על
החניכות אישר את התרת הקטר. אם כן הדרך איננה סגורה והטאלה אשר התעוררה
היא איפוא יותר לרוח הביצוע.

מר סיפמן:
זאת בעצם הצעתנו, שוועדת העבודה תמליץ
בפני מר העבודה, כי באמצעות התקנות
אשר יותקנו לפי חוק זה תהיה אפשרות התרת קטר החניכות על-ידי החניך
במקרה של הליכה להכסרה חקלאית, אנו עומדים על כך שתהיה זו לא התרת-
קטר רגילה, אלא מבלטת באופן מיוחד.

ז"י.

מר גרינברג:

לסעיף 18: אנו מבקשים, כי לאור החוק הזה יוכנס תיקון בחוק. ורות הבטחון, אשר לפיו יידונה הועד ההתייצבות לצה"ל של חניך אשר בותרה לו תקופה של חצי שנה או פחות לטיוטת תקופת חניכותו. כך נהוג אף לגבי ולסידר הגמנסיות מטאפטריה להם לטייט את תקופת למודיהם. הדחיה ניתנת על-יטוד הסדר עם סדר הבטחון. אנו מנינו אל סדר הבטחון בדבר דחיות הועד ההתייצבות לצה"ל של הנערים העובדים והלומדים, ועלי לציין, כי במרבית המקרים הסגנו את סבוקטנו, אנו מוכנים, אנו נוכל לטווא נוסחה מוגימה - אנו בתקנות או בכל דרך אחרת - אשר תאמר שלמוד המקצוע בתוך תקופת החניכות דינה כדין תקופת בית-ספר לגבי חוק סרות הבטחון, זה יקל עלינו מאד.

מר בר-ניב:

אתם תגיעו למטרותכם בדרך פשוטה מאד. חוק הבטחון הקיים קובע גיל סרות, ובו הוראה מטורטת המקנה סמכויות דחיות היציאה לצה"ל. יתכן וזוהי טאלת מויט עם סדר הבטחון ועל-כן הדרך היחידה היא פניה לסדר הבטחון בבקשת תיקון חוק סרות הבטחון. אולם גם במנייה אל סדר הבטחון לא תגיע דבר בטעה שהנך רוצה להורות את תקופת החניכות לתקופת לימוד בית-ספר. דבר זה לא יתקבל מבחינה חוקית מאחר שביטוד אין תקופת החניכות בחוק זה כדין בית-ספר. מאחר שבתי-הספר מסיגים את הדחיה בדרך אדמיניסטרטיבית, ומאחר לאף אתם הסגתם דחיה במקרים רבים הרי מערכת לגבי סדר הבטחון יהיה עתה יציב יותר מבחינה זו עם התקבל חוק החניכות.

א. מוסטק:

אני מציע כי ועדת העבודה תמליך בפני סדר הבטחון - גם לאחר הפעלת חוק זה - כי לאור העובדה שלגבי בתי-הספר הכלליים ישנה אפשרות של דחיות ההתייצבות לסרות תינתן אפשרות זו אף לגבי הנוער העובד.

מר גרינברג:

רצוני להפנות את תשומת לב הוועדה לטעות דפוס שבסעיף 20. בסעיף קטן (ב)(1) נאמר "בדרך מוסמכת" במקום "בדרך מוסמכת".

מר בר-ניב:

זאת שגיאת דפוס.

מר גרינברג:

לסעיף 21(ב): אנו סבורים כי החלים "הראשי לארגון" הן תלמות מדי, ואנו מציעים: "מר העבודה יארגן ויקיים בהיקף הדרוש". בטעה שחוק זה מחייב גם את החניך וגם את נותן העבודה - כי נער אינו יכול להיקרא חניך, ונותן עבודה אינו יכול לקבל חניך אלא אם הוא לומד בערב - יט לחייב אינסטנציה הוותחת בתי-ספר.

מר בר-ניב:

איננו יכולים לחייב בחוק זה את מר העבודה להקים ולארגן עבורי מקצוע מאוטריט, טוום לאף בחוק למוד חובה, אנו מוטלת חובה על נער ללמוד, איננו מחייבים את המטילה להקים את בתי-הספר. על המטילה מוטלת האחריות לדאוג לכך שימצאו הכלים הדרושים לביצוע חוקים. הכנסת מקבלת אותם אולם איננו רוצים להפוך זאת למנופול שמלטלי על בתי-ספר אלה. תבוא ברכה על כל אחד אשר מארגן זאת, בין אם "הגוינסט", "אוד טי", הנוער העובד, בני עקיבא, ויצ"ו, "הדסה", וכו', אנו לחייב זאת איננו יכולים מפני שהדבר קטור בפעיה תקציבית אשר מחליטה. עליה הכנסת, והכנסת אט תמחוק מסעיף זה תגרום לפגיעות מצד האזרח במני בית-מאפט עליון. זאת ברצוני לטווע.

א. מוסטק:

לעם מה בא איפוא סעיף זה?

מר בר-ניב:

מטרת סעיף זה היא לתת סמכות למר העבודה לגבי התקציב, ישנה מטעלית שהמטילה זקוקה לסמכות כדי לעשותה, לאנן מונקציות שהן טבעיות בתוך סמכויות המטילה. כל מה לה צריכה לארגן אולם אין זה בגדר חובה,

ז"ל.

כי אם בגדר טמכות שיש בה לפעמים חובה לגבי הצגור אם כי לא בחוק. לדוגמא, כבר בתקציב שהוגש עתה - מתוך הנחה שחוק זה יכנס לתוקפו בשנת תקציב זו - יש מקום מיוחד לחוק החניכות. עד כה גם כן היתה תמיכה בקורטיט שהגיעה ל-50%.

מר טיפטון:
למטרד העבודה יש תקציב למטרה זו, אולם הוא אינו מספיק כיום כי הוא נותן 50% ל-20% מהנערים בארץ, מירוש הדבר שהוא נותן רק 10%.

מר גרינברג:
אינני מביין בכל זאת מדוע מונגד מר בר-ניב שחוק החניכות יעזור למטרד העבודה יותר מאשר נוסח המטרה של "רשאי"ל

מר בר-ניב:
אינני מוכן מטר העבודה יבוא מתר לבית-מספט גבוה לצדק וינמק את הדברים לגבי תביעה שבמקום מסויים היו 10 חניכים ולא הקיים למענם בית-מספר.

מר לוינטל:
ביחס להסדרה עם חוק חינוך חובה יש לנו שתי הסתייגויות: (א) יכול להיות כמות חינוך חובה נעטתה שגיאה שאין לחזור עליה בחוק זה; (ב) באוק חינוך חובה ישנה חובה ברורה המוסלת על רשות החינוך המקומית לספק זאת.

אם איננו רוצים לעשות פלסטר מכל חוק החניכות, הרי במידה שמטילים בחוק זה חובה לגבי החניך - בסעיף 16(ג), וחובה לגבי המעביד, יש להסיל חובה זאת אף לגבי מר העבודה. אני חושב כי הטעיה אשר אנו מדברים עליו הוא יותר מדי חופסי ואם כך - הרי יש לרכז גם בסעיף 16(ג) - במידה שהמדינה מספקת את הסרות חייב החניך לבקר באופן טיור בשעורי-מקצוע מאושרים, וכו'.

א. ובררי:
רצוני להזכיר לחברים, כי המדינה והכנסת נכרו כבר בענין חוק חינוך חובה ועל-כן אל נקל בבעיה זו. אתם רוצים בודאי דבר שהוא טוב אולם על-ידי כך אנו הורסים את הדברים הטובים המסורטים. כי מה יהיה אם המדינה לא תקיים סעיף זה? צדק מר בר-ניב, כל אחד מאזרחי המדינה יוכל להגיש תביעה לבית המספט העליון. אני מהסס אם כל הפרובלימה הזאת מקומה עתה בתקופה זו, ועל-כן יש להסתפק ב"רשאי"ל.

מר גרינברג:
לדעתי, נוסח זה הוא יותר גרוע מאשר לא נכתבו הדברים כלל. בטעה שאין חוק - הכל חופסי והמצב בענין זה קל יותר, אולם כשיש חוק האומר רק "רשאי"ל, ומצב קופת הממשלה אינו מזהיר ביותר, הרי אינני יודע מדוע צריך מטרד העבודה להקשות על עצמו בנוסח זה.

הצעתי נוסח מחייב, אני מציע ליועץ המשפטי למצוא נוסח שאינו מחייב באופן סופי עד כדי הופעה בפני בית-מספט עליון.

א. סטופ:
אני מציע: "מטר העבודה רשאי לארגן ולקיים שעורי מקצוע מאושרים, יקיים לארגן ויעודד זאת במידה הדרושה אינני מציע זאת כנוסח סופי, אבל אפשר אולי לקבל זאת.

היו"ר ה. ברגר:
הוועדהסמעה את ההערה בסעיף זה ותסקול יחד עם היועץ המשפטי איזה נוסח אפשר לקבל כאן.

מר גרינברג:
לסעיף 36: אנו מבקשים להוסיף: "לאחר התליעצות עם המועצה".

מר בר-ניב:
עקרון זה נכלל בסעיפים הדנים בענין המועצה, אם זה איננו סמ אנו נמצא לכך

את המסגרת המתאימה.

ז"ל.

היו"ר ה. ברגר:

הוועדה ממעה את הודעת מר בר-ניב
ודבר זה יטולב, שהטר חייב להתייעץ

עם המועצה.

מר גרינברג:

יש לי שאלה לגבי סעיף 20(ב)(2) הדין
בסכסוכי עבודה. סכר עבודה אינו נזכר
בסעיף זה ואם נכון הבנתי, הרי סכר עבודה אינו יכול לטמט גורם לסכסוכים,
מאחר שסכר המינימום נקבע באופן קבוע על-ידי ועדת השכר. - האם לכך
הכוונה?

מר בר-ניב:

"תנאי עבודה" כוללים סכר עבודה.
בניח שמתעורר סכסוך לגבי סכר עבודה -
לא סכר מינימום, כי אם סכר עבודה כתוצאה מהסכם קולקטיבי - הרי דבר
זה כלול במוטג "תנאי עבודה", ואם סכסוך זה עלול לגרום להפסקת עבודתו
של החניך, הרי זה בגדר "סכסוך עבודה" סייסב בהתאם לסעיף 20(ב)(1).

א. טוסטק:

אני מניח, בהתאם למה שקבענו קודם,
שהתקנות ייקבעו מתוך התייעצות עם מועצת

החניכות.

מר גרינברג:

באיזו דרך חושב שטרר העבודה לייטב את
סכסוכי העבודה?

מר בר-ניב:

הדרך הראשונה ליישוב סכסוכי עבודה היא
דרך מוסכמת, כאלטרנטיבה תבוא דרך אשר
תיקבע בתקנות. אני יכול לתאר לעצמי שתהיה זאת אותה הדרך אשר נהוגה
כלפי אזורים, או בדרך תיורן, או בוררות או בכל דרך אחרת אשר תסנע
את הפסקת החניכות אשר הוטקע בה שנים ומרן.

מר שיפמן:

סעיף זה, לאחר שנקבע פה סכר מינימלי
לכל תקופת החניכות - אני מניח שזאת
היא הדעה המתקבלת כאן, בנגוד לדעתנו, והתעוררו כגון חילוקי דעות ביחס
לעניני השכר, עניני שכר שהם בסוף דבר קובעים אם יש סכסוך עבודה או אין -
מנסה לומר בפעם הראשונה בתולדות האיגוד המקצועי וחוקי העבודה בארץ,
שבשטח זה של החניכות יוכרעו דברייט אלה באיזה שהוא מקום, כך אני מבין
את פירוש הסעיף הזה. כי אם נקבע שכר מינימום, ואני מכיר את הצדדים
החיוביים שבשכר מינימום עבור הילד בבית-יח ולא עבור הילד שעובד
ב"סולל בונה", ואני רוצה להבטיח את האפשרות של מלחמה מעל למינימום זה,
הרי בא החוק בפרק זה ושולל כל זאת, כי האפשרות האחרונה היא סוף-סוף
לגרום לסכסוך עבודה, אשר אינני טס לו, אולם אי אפשר לשלול זאת טופית
במקרה זה כאשר יהיה סכסוך כזה.

אני מציע על-כן להוציא מכלל זה סכסוך

בענין שכר עבודה.

מר גרינברג:

רצוני להשלים בנקודה זאת את דברי חברי,
ולומר, כי אם דעת רוב חברי הוועדה היא
לקבוע שכר מינימום לתקופת החניכות ואילו אחר-כך יטול להתנהל מו"מ
חופטי הרי יש לנהוג בעקביות בענין זה ולהגיד שעניני שכר עבודה אינם
נוטא לסכסוכים. אנו הצענו כי סכסוך על שכר עבודה למעלה מהמינימום
אינו נוטא לסידור בדרך זאת.

מר בר-ניב:

בניח שמתעורר סכסוך עבודה, לא נמובן סעיף
זה, ששכר העבודה המינימלי הוא 2 ל"י,
והדריטה היא ל-3 ל"י. לאחר מו"מ הגיעו לכך שפרץ סכסוך עבודה, פורצת טביתה
אשר נמשכת כמה חדשים ומסתלימת בכך שאין החניך תוזר לעבודה. כיצד נוכל
לטמור על החוק ולהבטיח רציפות בתקופת העבודה? משום כך באה הסתירה בסעיף
זה.

ז"ל

מר גרינברג:

אם קבעה ועדת הסכר מינימום של 2 ל"י,
והמעביד מסרב לתת זאת?

מר בר-ניב:

זה דבר אחר. זו חובה חוקית והדרך לבית-
המשפט פתוחה. הבוררות שעליה מדובר תטמט
כמובן כאלטרנטיבה, היא לא תפסוק בעניני סכר מינימום. בענין זה היא
כבולה והדבר כתוב בחוק. הסכסוך יכול להיות רק על דבר שהוסכם מעל
לסכר המינימום.

היו"ר ה. ברגר:

אני מבין שיכולה להיות טענה מצד ההסתדרות
בענין הבוררות שהיא המכריע: ומטמטתקדים
להתערבות הממשלה בקביעת הסכר; אולם לא בסכר מינימום המדובר, כי אם
בסכר מוסכם. אמנם סאלתכם היא טאלה נכבדה, אולם הרשו לי לטאל אתכם
מדוע זה מדריך את מנוחתכם רק בעניני הסכר ולא בתנאים אחרים? מה
ההבדל בין סכר ובין סכסוך עבודה אחר?

מר טיפמן:

עניני סכר זוהי הנקודה החמורה ביותר,
אשר יש להטאירה פתוחה.

מר גרינברג:

אני רוצה טיהיה ברור לחברי הוועדה:
אנו מבדילים בין סאר תנאי העבודה ובין
עניני סכר, אנו מבדילים בין נער לבוגרים. יתר-על-כן יש לנו חשש
לצמ הענין מבחינת תקדים. לו היינו עומדים לאחר הקיטת החוק לייטוב
סכסוכי עבודה היה לנו יותר קל למצוא את הדרך, אולם מאחר סאנו קובעים
בחוק זה תקדים לגבי יטוב סכסוכי עבודה, והואיל ועניני סכר הם יותר
רגיטים מכל יתר הענינים, הרי איננו רוצים שחוק זה יתן תקדים טכל
תנאי העבודה, כולל עניני סכר, יכנסו בגדר חובת בוררות והייתי מבקט
שתפסוד דרך טדבר זה לא יטמט תקדים.

היו"ר ה. ברגר:

הוועדה איננה מחליטה עתה דבר, ברור
טפרובליטה זאת היא חשובה ואנו עוד נחזור

ונדון בה.

אנו מודים לכם.

אבקט את באי-כח ההסתדרות הנוער העובד

הדתי להעיר הערותיהם לסעיפי החוק.

מ. קוליב:

הופענו בפני ועדת העבודה לפני זמן קצר
בקטר לחוק עבודת הנוער, אשר היו לנו
מספר הערות לגוף החוק, ובאנו עתה להעיר את הערותנו לחוק החניכות,
סחטיבותו אולי גדולה יותר מחוק ההגנה לנוער העובד, שהוא חוק הומניטרי,
כפי טנהוג במקומות אחרים. חוק זה חשוב, מכיון שהסתדרות הנוער העובד
הדתי, ויש להניח שגם ההסתדרות הנוער העובד בכלל מכוונים את הנוער
ללמוד מקצוע מבחינת מטק המדינה, כי זה הגיל בו יכול עוד הנער להקנות
לעצמו מקצוע. בטטח הקניית המקצוע לנוער העובד היתה הזנחה גדולה
בארץ, לא היו כל חוקים, אולם השתדלנו במטך הזמן למלא במקצת את החסר
ובמטך 15 שנות קיומנו עסקנו קצת בבעיות אלה, טיפלנו בהכוונה מקצועית
בהתאם לתוצאות הבדיקה הפסיכוטכנית, למצב בארץ ולצרכי מטק המדינה.
עסקנו אף בהסתלמות מקצועית, אלפי נערים קבלו את ההסתלמות העיונית-
מקצועית בקורסים המקצועיים של הנוער העובד הדתי. יש ברטותנו טוב
אחר טל בתי-ספר להסתלמות, בית-ספר ערב תיכון ("גבע") טבו באמת
מגלים הנערים רצון רב ללמוד ואף מטתתפים בחלק ניכר טל הוצאות
הלמודים. לומדים בבתי-ספר אלה 800 נערים ונערות, בכל הארץ. עלינו
לקחת בחטבון שהנוער העובד איננו טט להסתלמות מקצועית ואם אנו
צריכים להכריטם ללמוד - עלינו לאטטר להם את הלמודים בתנאים נוחים
מבחינת הסכר. כאטר אגיע לסעיף זה עוד אגע בטאלה זו בטפורט.

ז"י.

בשאלת הפיקוח על הלמוד המקצועי במקומות העבודה נתקלנו בקשיים גדולים יותר. כמובן שהסתדלנו לברר אם הנער באמת לומד את המקצוע במקום עבודתו כחניך אולם לא היו לנו מספחים מקצועיים ובהעדר מספק מקצועי, היכול לקבוע את מידת היעילות המקצועית שהנער רוכט לו במסך תקופת עבודתו, היה הפיקוח לקוי, על-כן יש חטיבות מרובה למינוי מספחים מקצועיים אשר יפקחו על ביצוע הלמוד המקצועי במקומות העבודה של החניך.

ברוח הרברים הללו הננו מעירים את

הערותינו לחוק החניכות.

לפרק טני, סעיף 7: אנו מציעים להוסיף לנוסח סעיף זה את המלים הבאות: "כל-כן רטאי הממונה על החניכות לאסור את העברתם של החניכים אצל אדם שנענט בפלילים על עברה הכרוכה בסחיתות מוסרית".

זוכרת אני את הטלמא של חוק החניכות עוד מזמן חבר-הכנסת בנטוב (מר בר-ניב): חוק זה לא היה עוד בזמן מר בנטוב, בזמנו היה חוק עבודת הנוער כחוק כללי שחל אף על החניכות מכיון שהבעיה המוסרית קיימת לגבי נער עובד בין שהוא עובד כעובד צעיר ובין טעובד כחניך ומטום כך נכלל בחוק סעיף זה; אולם בחוק החניכות איננו מטפלים לא בגיל, לא בטעות עבודה ולא בעבודת הכרוכה בסחיתות מוסרית, אלא באופן ספציפי בבעיית החניכות).

כזכרתנו היא לאסור את העברתם של החניכים לא במקום מסויים, כמו בית-4, בית מלון וכז' טבו מדובר היה בחוק עבודת הנוער, כי אם מבחינת האדם עצמו. אם יגיע הממונה לכלל מסקנה שמעביד אינו מסוגל לחנך נער במקצועו נגלל עברו הבלתי-מונאים יאסור את העברתם של החניכים אצלו. האינטרסים של הנוער מחייבים ודאות מטפטית מלאה בדבר ההכשרה החיונית ביותר של כל אדם המבקט לקבל חניכים לעבודתו.

אנו מציעים איפוא לכלול תוספת זו בחוק.

לפרק טליטי, סעיף 11(א)(1): אנו מציעים להוסיף את המלים: "וכן את בייכ המוסמך של הסתדרות הנוער העובד טאליה מטטיך הנער".

לדעתנו חיונית התקנה הנוספת הזו, מטום שהמציאות מלמדת שהורים רבים, בפרט בין העולים החדטים, אינם מצויים כל צרכם בתנאי העבודה הטוררית ועלולים גם ללכת טולל אחרי דבריה נובגדים את רוח החוק. ברור טמתפקיד בייכ הסתדרות הנוער העובד לטמור על זכויות הנער ואף להעמיד את הוריו על כל פגיעה בתקנות החוק המבטיחות את זכויותיו.

היו"ר ה. ברגר: יתכן טדברים אלה יש בהם טעם לגבי עבודת נער טאינו חניך, אולם דווקא כאן, כחניך, טוגן הנער על-ידי החוק ועל-ידי הממונה על החניכות.

מר בר-ניב: אין כאן חוזה, יש כאן הצהרה.

מ. קוליב: אם זאת הצהרה טאין בה כל תנאים הריני מוכנה לקבל את דעת היועץ הטטפטי, אולם אם כלולים בחוזה טאינד יבירואלי תנאים, יש לטתף את הארגון בכך.

לפרק טליטי, סעיף 11(ג): ברוח התיקון הנ"ל אנו מציעים טרב להוסיף את המלים הבאות: "וכן להסתדרות הנוער העובד טאליה מטטיך הנער".

לפרק טליטי, סעיף 12: אנו טרב מציעים ברוח התיקונים הנ"ל להוסיף את המלים הבאות: "... טתוך התייעצות עם הסתדרות הנוער העובד טאליה מטטיך הנוניך".

ז"ו

מר בר-ניב:

מה יש פה ליישם? הרי בהתאם להצהרה לא יתקבל נער כחניך שלא הגיע לביל מתאים, ולא יתקבל נער כחניך אם אין לו את ההשכלה המינימלית הדרושה למסרה זו, וכ"ו וכ"ז. שיקול דעתו של הממונה על החניכות אינה יכולה לתרוג בטום אופן ממסגרת החוק.

מ. קוליב:

אם כל זה הוא בגדר החוק אזי במה יקבע שיקול דעתו של הממונה על החניכות ולטעם

מה בא בכלל הסעיף הזה?

מר בר-ניב:

ישנן בכל זאת שאלות הטעונות שיקול דעת, שיקול דעת מקצועית גרידא. כשנגיע לדיון מפורט בסעיף זה יתכן שנבהיר אותו במידת-מה. כוונת הסעיף היא שאם מגישים הצהרת חניכות והממונה על החניכות רואה, לאור החוק והתקנות, שאין מקרה קונקרטי ליצור את הקטר - אינו מאשר זאת והקטר אינו נוצר. אין המדובר כאן בשיקול דעת בלתי-מוגבלת בכל הדברים. המדובר הוא בשיקול דעת בכל הדברים שהחוק, או התקנות מכתיבים אותם.

מ. קוליב:

אנו סבורים שאין להעניק לממונה על החניכות סמכות בלתי מוגבלת, אלא יש לכבול זאת במסגרת החוק ובהתייעצות עם גורמים אשר שיפלו עד כה בטאלה זו.

לפרק שלישי, סעיף 15(ב): אנו מציעים,

להוסיף בהירות לתקנה המוצעת בדבר הרכב ועדות המכר, ולהוסיף: "... (ארגון העובדים הרצי, , , , ארגון המעבידים...) וכן ביטח הסתדרויות הנוער העובד. כפי שהסברנו בהערותינו לחוק עבודת הנוער, יש לסקוד על הרחבת הבסיס המקצועי ככל האפשר, ולכן אין כל סיבה למנוע מידו של הארגון המטפל בחנוך, בכל עניינו, להעדר מדיונים חיוניים ביותר לעתידו בעבודתנו. הצעתנו באה, איפוא, להקל על עבודתה של ועדת הסכר ולטוות לה אומץ רפורמטיבי ביותר; אין אנו מתנגדים לבטל את התקנה האומרת שבועדות הסכר ייוצגו העובדים והמעבידים שזה בטוה, אבל ברור שמסרה זו תוטג גם אם נציגות העובדים תכלול באי-כח של ארגוני החניכים.

דובר כבר אם כוונת חוק זה היא לקבוע

סכר מינימום בכניסה או סכר מינימום בטלבים השונים עד גמר החניכות (מר בר-ניב: בכל הטלבים). האם לא יוכל המעביד לטעון שהוא מתנגד לכל גיטה של העלאת הסכר? (מר בר-ניב: המינימום ייקבע על-ידי החוק, אטור פחות מזה - יותר מזה - עד כמה שיטיגו במויטם.) אם החוק יקבע זאת תהיה מה יהיה הלחץ שארגון הנוער העובד יוכל להפעיל בנקודה זאת. (מר בר-ניב: אותו הלחץ שיש לו כיום). בטעה שהמעביד יודע, שהנער אינו יכול להתיר את הקטר, אלא באמצעות טכסוך עבודה שיימסך הרטים, וטלא תהיה כל אפשרות לנקיטת אמצעים הרי ממילא לא יהיה טוכן לטלם למעלה מסכר המינימום. הצעתנו היא איפוא לא את התרת הקטר מבחינה זאת. להרשות

אשר לקביעת הסכר המינימלי אנו עומדים

בפני בעיה קשה, כי אם נסתכל מבחינה טובייקטיבית של הנוער שאורגן אצלנו היינו יכולים להגיד שלא ייקבע סכר מינימום, כי זאת נוכל להשיג תמיד, אולם אם נסתכל באופק רחב יותר לגבי אותם הנערים שאינם מאורגנים הרי איננו יכולים בקלות דעת להגיד לא לקבוע סכר מינימלי.

מר וולברסטטין:

אין לדעת, להסוות את הפרוצדורה הנהוגה לגבי מבוגרים אל זו הנהוגה לגבי הנוער, ועמדנו על כך גם בחוק עבודת הנוער. אנו עומדים על כך שיטותפו גם ביטח הסתדרויות הנוער העובד בבעיה חיונית זו.

מ. קוליב:

אתם טוכתים שהמדובר הוא בסכר עבודה, ומתוך נסיוננו, אפילו במקומות המאורגנים, טטם תנאי העבודה עומדים על הגובה אין ועד הטועלים טט לבו תמיד לדרישות הנער, כי הוא קודם כל מספק את דרישותיו. על-כן גם במקרה זה טההסתדרות מיוצגת בוועדת הסכר יש לה דאגות טטלה ומטוח כך אני חוטבת טיט לטתף

זי.

את הסתדרויות הנוער העובד בבעיה חיונית זו הקרובה להם.

היו"ר ה. ברגר:

שני צדדים לבעיה זו: יצוג הארגונים מלבד ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה. גם בחוק עבודת הנוער וגם בחוק החניכות, בהרכב המועצה יש סטייה מהפרינציפ המקובל ונאטר בסעיף 26(ב) של חוק החניכות ש"נציגי הנוער העובד יתמנו לאחר הוועדה הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של נוער עובד". זה בכלל האופי החינוכי של החוקים האלה. כאן, במקום שמדובר אך בשכר, אין הבחינה החינוכית קיימת, שתאפשר סטייה מהפרינציפ המקובל, היינו לפרינציפ המקובל רק ארגון המייצג את המספר הגדול ביותר.

שנית, בטאלת הסאלה מדוע הסתדרות העובדים ולא הסתדרות הנוער העובד? ביחס לזה אינני יודע מה היה הנימוק.

א. סטופ:

הנימוק היה פשוט מאד, שבעניני שכר אין לעזוב את הסתדרות הנוער העובד כקונטרסט יחידי עם נותן העבודה. טאלת השכר היא טאלה אינטגרלית ולה קטר יטיד עם כל מדיניות השכר. על-כן מבחינים בחוק זה בין עניני שכר לבין ענינים אחרים. אין לצרף לוועדת השכר את הנוער העובד משום שלא נמנה שני נציגים של אותו מעביד, ואין לבנות ועדה של סטה.

מ. קוליב:

שמענו את ההסבר בענין זה אולם איננו רואים כל סיבה הטוללת את יצוג הנוער העובד בוועדה זו, כי לטאלת הנציגות אפשר למצוא פתרון בדרך זו או אחרת. אינני רואה תשובה מספקת לטאלה מדוע לא יהיה הנוער עצמו מיוצג במקום שדנים על נוער. (מר בר-ניב: לא דרשו זאת מסיבה שלא הם הקובעים בזה). איננו לוחמים עתה מלחמה פוליטית, אנו לוחמים לגופו של ענין, אם כי גם זאת יש להזכיר שנאמר "ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה", אולם כרגע לא אגע בטאלה זו. לנו עומדים על השתתפות נציגי הנוער העובד העוסקים בבעיה זו בעבודתם היום-יומית.

לפרק שלישי, סעיף 18: אנו דורשים בהירות

יתר ומציעים לקטר את הסעיף הנדון בתקנות הסדרות בענין חוקת המעביד להחזיר אדם, שיצא לטרות בשחוק, לעבודתו. לפיכך יש להוסיף את המלים: "... החניכות תתחדש במלוא היקפה עם טובו של החניך אחרי תקופת טרותו, בהתאם לחוק החזרת החיילים תשי"ט."

היו"ר ה. ברגר:

פה יש פרובלימה אחרת שהתעוררה במתכבם של התאחדות בעלי התעסיה. הם שוענים כי קטה לתאר שנער אחרי טרות סדיר בצבא, זוא בגיל 20 או 21, יוכל לחזור למפעל כחניך. איש אינו מונע בעדו כמובן מלהשתלב במקצוע אבל אין להטיל עליו סטטוס שנקבע על-ידי הצעת חוק החניכים.

מ. קוליב:

אם כן יש ברירה שנוער עובד לומר יסיים תחילה את תקופת חניכותו ואחר-כך ימלא את הטרות הסדיר בצבא.

היו"ר ה. ברגר:

אם המדובר הוא בדחיית חצי שנה, יש להנחית סידורו לו את מועד היציאה, אולם כשהמדובר הוא בשנתיים דינו טובה.

מר בר-ניב:

בחוק האמור אין פתרון לטאלה זו מאחר שסם מדובר על החזרה לעבודה, ואילו כאן הוא צריך לחזור כחניך.

מ. קוליב:

לפרק 3, סעיף 21: טאלה זו התעוררה כבר-אם מסרד העבודה חייב להקים קורסים מקצועיים. - אם הוא חייב, אנו דורשים שהם יהיו בעלי סתי מגמות: מגמה דתית ומגמה בלתי דתית.

ז"י.

אנו מציעים להוסיף את הטלים הבאות:
"י. דרשו 10 תלמידים טעורים כאלה, לנהלם במקומם החנוכי של נציגי האגף לתנוך הדתי של ספרד החנוך והתרבות, על שר העבודה למלא את דרישתם. לדעתנו טובת תקנה זו מגליה מטרה. היא באה לעודד את המתפרנסים של החנוכים בטעורי מורד העבודה. אין הורים טרבים לילוח את בניהם ללמודים מקצועיים מתוך חשש שמא יתנהלו בנגוד לעקרונותיהם הדתיים. ההצעה הנדונה באה לחזק את רשת הטעורים, מבלי להכניס כל מודע במערכות החנוך הנהוגות כיום. כל פעולה חנוכית בקרב הנוער נוסאת בלאו הכי אופי ציגורי חשוב ולכן אין התקנה המוצעת מכבירה כל צרכה על שר העבודה בהנהלת טעורים אלה.

מר בר-ניב: מה לפי דעתך ילמדו בבתי-ספר אלה?

ס. קוליב: יש לנו קורסים, ובקורסים שלנו מלמדים מבחינה מקצועית את אותם הילומדים. טעורה מעשית וכו'. כוונתנו לאוירה ועל-כן חשיבות רבה לשאלה זו.

מר בר-ניב: במה צריכה להתבטא המטרה לדעתך?

ס. קוליב: כתה מיוחדת לדתיים.

היו"ר ה. ברגר: כל אחד מאתנו יודע, שלגבי בית-ספר דתי ובלתי-דתי הרבה יותר מאשר קובעת תכנית הילומדים קובע ההורל של בית-הספר. אולם, כאן נמצא הנער בבית-הסאלכה או בבית-הטרוט טסה ממילא ההורל אינו דתי, זאת עובדה, שב-90% של המקרים עובד הנער עם פועלים. אינם חיים בהורל דתי. הטרותיהם המקצועיים הם לפעם המטך של העבודה ונטאלת איפוא השאלה: מה אפשר פה לתקן מבחינתכם, אלא אם כן תגידו צריך אז לקבוע מקומות עבודה דתיים, מיוחדים לנוער הדתי - להנכיכות. דבר זה לא יעלה גה כל דעתכם, על-כן אני חושב שכל השאלה היא טאלת תקנות שיש להביאה למועצה.

מר בר-ניב: קיימת פה אי-הבנה ושימוש בלתי-נכון בסני מוסגים: בית-ספר מקצועי לנוער העובד

וקורסים מקצועיים לענין חוק זה. אלה הם סני דברים שונים. כיום מולבים טעורי המקצוע לנוער העובד בלמודים כלליים כגון תניך, טפרות וכו'. טעורי מקצוע בהתאם לחוק זה כוונתם ללמד את המקצוע בלבד, כך טאט לומד הנער מכניקה, כחניך, הוא ילמד בתיאוריה לא רק את תורת המתכת, אלא גם השכלה כללית הקטורה בכך כגון: אלגברה, אופטיקה וכו'. יתר על-כן - צריך להיות ברור שחוק החנוכות אינו מדבר על טעורים מקצועיים המוקמים על-ידי הממשלה כדרך יחידה. נאמר אף "לעודדם", ובמידה שיש בית-ספר המקיים את המינימום המקצועי הדרוש ומוטיפים טם מה שמוטיפים הרי אין לדבר על מגמות, כי יש רק מגמה אחת - מקצועית.

מר וולברטטיין: בסעיפים הקודמים ראינו שמחייבים את

הנוער ללמוד בטעורי מקצוע, רצוני לשאול כיצד משתלב הדבר בגורמים אחרים? אם המדובר בחיוב לגבי הנער בטעה שאין חיוב לגבי הממשלה כיצד אפשר לחייב נער ללמוד בטעורי ערב מקצועיים, ואינני מדבר כבר על אותם המקומות שלא יהיו בכלל קיימים טעורים כאלה? כמו-כן נטאלת השאלה, מה דינו של נער הרוצה ללמוד ואין לו כסף, האם יחייבוהו להשתתף בלמודים במקרים כאלה בטעה שאין מחייבים מצד סני את הממשלה להחזיקם? זאת טאלה כללית. בקטר למגמה הדתית הרי אם הממשלה מכינסה הצעת חוק בטפת "רטאיי" הרי אין לדבר על מגמות. אולם בטעה שהמדובר הוא בחובה, מחייבים את כל הנוער להשתלם בטעורים מקצועיים ומחייבים את הממשלה בהקמת בתי-הספר, הרי איננו מבינים מדוע יש אי-הבנה לגבי מקצוע כמדע מונך? אינני חושב כי כל הילומדים המקצועיים הם אך ורק מקצועיים גרידא, מתוך הנסיון אנו למדים כי מטלבים בטעורי מקצוע גם למודים כלליים אחרים, כגון תניך וכו'. (מר בר-ניב: בטעורים אלה לא יעסקו בזה). נוסף על טעורים מקצועיים קיים גם ענין טל הורל, הורל דתי. אם עובד נער בבית-מלאכה מובן שאין באפשרותנו לתחום תחום אך ורק לגבי מקומות עבודה דתיים,

זי.

אולם הטעורים לא יתקיימו בבתי-המלאכה, אין המדובר בהמשך של יום העבודה בסדנא, כי אם בטעורי ערב מקצועיים, וכאן יש לדבר על הווי דתי. (מר בר-ניב: החוק אינו אוסר הקמת בתי ספר אלה, איננו מונעים מייבני-עקיבא ומייעובד הדתי להקים טעורי ערב מקצועיים - בתנאי שהחלק המקצועי יקויים בו.)

אני חוזר ואומר, כי אם החוק יקבע רק "רטאיי", אנו מציעים שאם ידרשו 10 תלמידים טעורים כאלה לנהלם בפיקוחם החנוכי של נציגי האגף לחנוך דתי של מדרד החנוך והתרבות, על סר העבודה למלא את דרישתם. יש אף לאפשר למטלה לקיים קורסים כאלה באופן יסיר.

מ. קוליב:

לפרק רביעי, סעיף 26(ב):
ברוח הצעותינו הקודמות אנו מציעים גם כאן את תוספת המלים: "... נציגי הנוער העובד יתמנו לאחד התייעצות בהסתדרויות הנוער העובד."

היו"ר ה. ברגר:

נתקלנו בטאלה זו בחוק עבודת הנוער. ההנחה היא, שטר העבודה במקרה זה לא ינהג בטעירות. הכוונה בטעיה זה היא למנוע צמיחת ארגוני נוער עובד ולתכלית זו בלבד הוא בא. כל אחד מבין סארגון נוער עובד הקיים תקופת זמן מסוימת, ופועל במסגרת מסוימת של חברים יתייעצו עמו.

מ. קוליב:

הסתדרות הנוער העובד הדתי עוסק בטאלה זאת זה כ-15 שנים, ומספר חבריו מגיע ל-10,000, ומסוים כך לא נוכל להסכים לאמור בטעיה זה.

לפרק רביעי, סעיף 27:

ברוח הצעותינו הקודמות אנו מציעים גם כאן את תוספת המלים: "ולאחר התייעצות... ובארגוני העובדים שבטעורים-מסתייכים אליהם."

מר בר-ניב:

ראשית כל המדובר הוא באנשים בני סמך באותו מקצוע. אינני מתאר לעצמי שיש לנוער העובד אנשים מתוכם שהם מוסמכים לגבי תכנית הלמודים בלמוד המקצוע.

מ. קוליב:

כוונתנו לכך שהנוער העובד הדתי יטלה לזועדה זו אדם העוסק שנים רבות במקצוע זה, בעל מקצוע ובעל נסיון, נסיון בטח עבודת הנוער ולאז דווקא בטח המקצועי. יש לבדוק גם את מידת כשרו של הנוער ואנו סבורים שבענין זה איננו הדוברים היחידים.

היו"ר ה. ברגר:

עומדת הטאלה שהוועדה צריכה למנות שלוחה אך חמישה חברים: היו"ר נציג המטלה, ושאר החברים בהרכב פרטי - עובדים ונותני עבודה. ז"א יהיה נציג אחד של העובדים, ולכל היותר שנים, ואם יאירו זאת לחלוקה בין ההסתדרות והנוער העובד ואחר-כך בין ההסתדרויות השונות של הנוער העובד יסתכן הענין לגמרי.

מר בר-ניב:

הדבר קטור במטריה טבו דנה הוועדה. ועדה זו, בניגוד למועצה, עוסקת בבעיות תכנית הלמודים המקצועיים לחניכות, ועזרת לממונה על החניכות בטאלות אלה, אין כאן כל קונפליקט אינטרסים בין נוער עובד ומבוגר. לכן, במועצה יש נציגות לנוער העובד, ומה כאשר מדובר באנשי סמך, היכולים לקבוע תכנית חניכות אין להם נציגות.

מר וולברטטיין:

רצוני לחזור בטאלה לסעיף 5 בו נאמר: "טר העבודה רטאי לקבוע בתקנות...". את הגיל המינימלי ואת ההשכלה המינימלית... "נשאלת הטאלה מה דינו של נער, אשר עובד כבר כיום במקצוע, ואין לו השכלה מינימלית? האם זה יחייב פיטורים?"

ז"י.

החוק מאפשר מיטורים בהתאם לטעיה 2(ב).
הנער לא יוכל להמשיך כחניך, אולם אין

מר בר-ניב:

טוציאים אותו מן העבודה,

מר וולברטטיין:

שאלה נוטפת לטעיה 6, בו נאמר: "שר
העבודה רשאי... לקבוע את מספר החניכים...
המתנהל לטעם עסק או לטעם החזים". מדוע אפשר לקבוע את מספר החניכים המועט
ביותר על מפעל פלוגי המתנהל לטעם עסק או לטעם רווחים, בלבד? מדוע אין
גופים ציבוריים, מוסדות ממסלה למשל, שאינם מתנהלים לטעם עסק או לטעם רווחים
נכללים בגטיגוריה זו?

מר בר-ניב:

רצוני להוציא אי-הבנה קטנה אשר מטמטים
בה יתר על הטידה והיא המלה "פקידות"
לגבי החניכות. אני מספק את הפקידות בכלל תכלול במקצוע החניכות. זו
אחת הסגיאות שהטריחה בארצנו, שנער הסתרוץ בפרוודור עם תיק בידו,
והנושא תעודות שונות לתעודתן - הוא חניך. אף בסטנוגרפיה אין חניכות
ואיט אינו למד סטנוגרפיה על-ידי טיטת חניכות. נער העוזר למנהל חשבונות
אינו חניך ואין לקטור זה בזה. המדובר בחוק החניכות הוא במפעל המתנהל
לטעם עסק או לטעם רווחים, במפעל כלכלי גרידא, כי לגבי מוסד כמו בית יתומים
דיסקין איננו יכולים לקבוע את המספר המינימלי של חניכים, מאחר שסם
הגורמים הם שונים לגמרי לגבי הקמת המפעל, אף במוסד בנן-טמן הטיקולים
שונים.

היו"ר ה. ברגר:

נניח טיהיה קבוץ ובו נגריה ואין במקום
מספר מספיק של נוער בגיל המדובר, כפי
שנקבע במספר המינימום, האם חוק זה יחייב?

מר בר-ניב:

לא, כי נאמר כאן "בין בדרך כלל ובין
למקצוע מסויים" ולמעטה הקביעות תהיינה
מסויימות. כי אם נקח שתי נגריות, למשל, ובהן יהיו 10 פועלים מאומנים
להדרכה ואילו נגריה אחת ממדכנת ומטניה עובדים בידים, הרי ברור כי באותה
נגריה בה עובדים בידים יכנסו פי חמישה חניכים, למרות שכאילו כל הנתונים
נראים אותם הנתונים.

מ. קוליב:

רצוני להביע מספר דברים לגבי החוק
בכללותו. בטעם חוק החניכות
מחייב/כמידה מסויימת, היה לפחות צריך לחייב את מוסדות הממסלה,
יתר-על-כן, כמדובר על חניכים במקידות - ואשר להתווכח
רבות עם מר בר-ניב בשאלה זו - עלי לציין כי אותם הנערים אשר עובדים
כיום בטרותי הממסלה הקדישו את מיטב שנותיהם לעבודה זו, התחילו
בעבודתם בממסלה בטעה של חוסר פקידים - ובודאי היו יכולים להסתדר
במקומות אחרים - אלא שראו בטרותי הממסלה ענף בו יוכלו להתקדם ולהתפתח
בעבודתם. האם בהתאם לחוק החניכות יוכל החניך להמשיך בחניכותו רק
בטעה טיטלם את סכר למורו, ולגבי הנער אשר עזב את בית-הספר ותחייב לעזור
להוריו אין פתרון? האם הוא לא יוכל להיות פקיד? והרי יודעים כולנו
שאלה הם אחר-כך פקידים טובים מאד, ויש ביניהם אשר מטמטים כיום מנהלי
מחלקות. אנו לא נעזור בפני מיעוטי היכולת את הדרך לפקידות.
(מר בר-ניב: לא נאמר שהם אינם יכולים להיות עובדים צעירים.) אנו
חושבים, כי זאת היא הנקודה היסודית של חוק טוציאלי אשר צריך להתקיים
במדינה, בבחינת "הזהרו בפני עניים כי מהם תצא תורה". יטנו
קיפות אף בדברים אחרים, ודרור על שיעורים מקצועיים מבחינת הווי דתי.
אני חוזרת ואומרת, כי חינוך מקצועי אינו יכול להיות אך ורק חינוך
מקצועי, חינוך צריך להיות חינוך בכל המובנים - גם חינוך מקצועי וגם
חינוך כללי. ראיתי בארצות אחרות בתי-ספר מקצועיים שם לא עמדה
השאלה של בית-ספר דתי או לא דתי, אולם עמדה שאלת החינוך הכללי שהנער
זקוק לו. אני חוזרת ואומרת, כי יש לאפשר לנער עובד להיכנס לכל מקצוע
כחניך ושהחניכות תהיה מחייבת בכל המקצועות טיט צורך בזה.

ועדת העבודה,
18.3.53

אנו ממענו את תביעותיכם לחוק
החניכות; אנו מודים לכם.

היו"ר ה. ברנר:

עלינו לקבוע את סדר-היום לטבוע הבא,
שהוא הטבוע האחרון לפני פגרת הפסח. בהתאם לבקשת חבר-הכנסת בז'רנו
פניתי אל משרד העבודה בבקשה להביא לטבוע הבא בפני הוועדה את הסקירה
על הפעלת חוק התשלומים למספחות התייליים במלואים. אני מניח שסקירה זו
לא תמסך זמן רב, כך שטר בר-ניב יכל לבוא בטעה 10 ונמסין לדון בחוק
החניכות. אשר לישיבת הוועדה ביום ה' - ביום ב' נדע בדיוק אם תתקיים
ישיבת הפלינום ובאיזה טעות, ועד אז יקבע מועד הישיבה.

הישיבה סגורה.

הישיבה ננעלה בטעה 12.30.